

İktisat Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

2022 Eylül

AYLIK RAPOR

İktisat Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (İPUAM)

ARAŞTIRMA GRUBU

Doç. Dr. Gülgün ÇİĞDEM

İktisat Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Müdürü
İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Bölüm Başkanı
gcigdem@gelisim.edu.tr

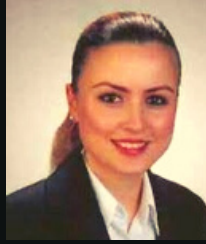
Doç. Dr. Onur ÖZDEMİR

İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Uluslararası Ticaret ve Finansman
Bölümü
onozdemir@gelisim.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Başak ÖZARSLAN DOĞAN

İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik
Bölüm Başkan Yardımcısı
bozarslan@gelisim.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Burcu SAVAŞ ÇELİK

İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik
Bölümü
bsavas@gelisim.edu.tr

Dr. Öğr. Üyesi Ebru Gül YILMAZ

İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Uluslararası Ticaret ve Finansman
Bölüm Başkanı
egyilmaz@gelisim.edu.tr

Öğr. Gör. Selim AYKAÇ

İstanbul Gelişim Meslek Yüksekokulu
Hava Lojistiği Bölüm Başkanı
saykac@gelisim.edu.tr

Öğr. Gör. Atilla AYDIN

İstanbul Gelişim Meslek Yüksekokulu
Hava Lojistiği Bölümü
ataydin@gelisim.edu.tr

Araş. Gör. Burçin ÇAKIR GÜNDOĞDU

İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Ekonomi ve Finans Bölümü
bucakir@gelisim.edu.tr

Araş. Gör. Cengizhan GÜLER

İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler
Fakültesi
Uluslararası Ticaret ve Finansman
Bölümü
ceguler@gelisim.edu.tr

Araş. Gör. Merve TOSUN

İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler
Fakültesi
Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik
Bölümü
metosun@gelisim.edu.tr

Araş. Gör. Nuran AKDAĞ

Uygulamalı Bilimler Fakültesi
Uluslararası Ticaret ve Finansman
Bölümü
nakdag@gelisim.edu.tr

Araş. Gör. Süreyya İMRE BIYIKLI

İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi
Yönetim Bilişim Sistemleri Bölümü
simre@gelisim.edu.tr

RAPOR

Eylül 2022 verilerinde; i) Para Arzında ii) Döviz kurlarında iii) Net Hata Noksan (NHN)'da iv) Kısa Vadeli Dış Borçlanmada görülen yükseliş, dikkat çekicidir. Hafif bir düşüş kaydetmekle beraber işsizlik oranlarında (Kadın ve Genç işsizliği dahil olmak üzere) yıllık bazda bir artış trendi sözkonusudur.

Cari açık ve dış açıkta tarihi bir artış, DYY ve Portföy Yatırımlarında düşüş görülmektedir. Buna karşın rekor seviyeye ulaşan kaynağı belirsiz para (Net Hata Noksan kalemi) girişindeki artış, önemli bir diğer riski oluşturmakta ve rezerv kalemindeki artışı açıklamaktadır.

TÜFE ve ÜFE arasındaki makas giderek açılmıştır. TCMB fonlama faizinin aşağıya çekilmesine karşın, enflasyon ve buna bağlı olarak borçlanma maliyetleri artmakta ve kamu üzerindeki yük ağırlaşmaktadır.

Dünyanın geri kalanı, COVID-19 ve üzerine eklenen Rusya-Ukrayna Savaşı süreci ile tetiklenen enflasyon ile mücadeleyi esas alırken, Türkiye fiyat istikrarının sağlanmasında kullanılan temel araç olan faizi düşürmeyi hedeflemiş ve para politikasında amaç ile aracın yerini değiştirmiştir. Bu durum, yüksek küresel resesyon tehdidi altında, enflasyonu düşürmenin yaratacağı maliyetten çok daha ağır bir maliyete yol açan, kırılma noktaları artıran önemli bir diğer unsurdur.

RAPOR

Enflasyonist sürecin tetikleyici unsuru olan para arzında artışın devam ettiği görülmektedir. Yüksek enflasyon oranları sonucunda ulusal paraya olan güvenin yitirilmesi, Yurtiçi Yerleşikler ve Bankalarda Tutulan Toplam Yabancı Para Mevduat oranlarındaki artışla kendini göstermektedir. Fiyat istikrarının sağlanmadığı, ulusal paraya olan güven tesis edilmediği sürece dolarizasyonun önünün kesilmesinin mümkün olmadığı açıktır.

Enerji Krizi, Gıda Krizi, İklim Krizi'ne ek olarak giderek artan küresel resesyon riskini de göz önünde bulundurarak sıkı para ve maliye politikaları ve bu doğrultudaki ek uygulamaların ivedilikle yürürlüğe konulması gerekmektedir.

YURT İÇİ GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- **TCMB faizi 100 baz puan indirdi. TÜFE ile makas 68,2 puan ile rekor seviyeye çıktı.**
- **Goldman Sachs Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) bu yıl her ay faizleri 100 baz puan indireceğini öngördü.**
- **Tüketici fiyat endeksi (TÜFE) yıllık %83,45, aylık %3,08 oldu.**
- **Enflasyon Araştırma Grubu (ENAG), eylül ayına ilişkin enflasyon verilerini açıkladı; ENAG'a göre enflasyon, eylülde yüzde 5.30 arttı. Yıllık enflasyon ise yüzde 186.27.**
- **Resmi rezervlerde 4.423 milyon ABD doları net artış, Net Hata Noksan kaleminde de 5.473 milyon ABD doları artış gözlenmiştir.**
- **S&P, Türkiye'nin kredi notunu düşürdü.** S&P, Türkiye'nin uzun vadeli döviz cinsinden kredi notunu "B+"dan "B"ye indirdiğini, kredi notu görünümünü ise "negatif"ten "durağan"a çevirdiğini açıkladı. **S&P: "Türk politika yapıcılar, finansal ve parasal istikrar yerine büyümeye öncelik veriyor."**
- **Dış ticaret açığı** Ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına göre **yüzde 159,9 artarak 4,31 milyar dolardan, 11,2 milyar dolara yükseldi.** Böylelikle aylık bazda **tarihin en yüksek dış ticaret açığı kaydedildi.**
- **TCMB brüt rezervleri** 23 Eylül haftasında 3,9 milyar dolar düşüşle 110,8 milyar dolara geriledi. Böylelikle **Mayıs ayından bu yana rezervlerde en sert düşüş** kaydedildi.

YURT İÇİ GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- Kur korumalı mevduat sisteminin bütçeye maliyeti 75 milyar TL'yi aştı.
- Fed Finansal İstikrar Bölümü Ekonomisti Levent Altınoğlu: "KKM'nin enflasyonu körükleyen bir unsur", "Verilere bakıldığında yıl başından bu yana kadar KKM'nin faiz ödemesi olarak Hazine ve Merkez Bankası'na toplamda yaklaşık 160 milyar TL'ye mal olduğu tahmin ediliyor. Bu ciddi bir tutar"
- Türk-İş Araştırmasının 2022 Eylül ayı sonucuna göre; **açlık sınırı 7 bin 245 liraya yoksulluk sınırı da 23 bin 600 liraya çıktı. Gıda enflasyonu** aylık yüzde 5,15, **son 12 aylık artış da yüzde 130'u aştı.**
- **Ekonomik güven endeksi** Eylül ayında **aynı düzeyde** kalarak **94,3** değerini aldı (TÜİK)
- **Türk kamu bankaları** Rus ödeme sistemi **Mir'den çıkıyor. İş Bankası** ABD'den gelen yaptırım uyarıları sonrasında Rus ödeme sistemi **Mir'i askıya aldı.**
- Türkiye'deki **İngiliz** Ticaret Odası Başkanı Chris Gaunt OBE, "**ikili ticaret 19 milyar sterlini aştı, 2022' birinci çeyreğinde, ikili ticarete yüzde 32'lik artış var**".
- **Merkezi yönetim bütçesi** Ağustos ayında **3,6 milyar TL fazla** verdi.
- **İsviçre** Ticaret Odası Derneği Başkanı Şenocak: "Bu yıl ülkeye **gelen yabancı sermayenin % 23'ü İsviçre'den**"

YURT İÇİ GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- **Yurt dışı ÜFE'de zirve:** TÜİK verilerine göre, yurt dışı ÜFE Ağustos ayında bir önceki yılın aynı ayına göre **yüzde 118,94** ve on iki aylık ortalamalara göre **yüzde 88,82 artış** gerçekleşti. Önceki veri 111,34 şeklindeydi.
- KİT'ler TCMB'den 3 aydır döviz almıyor. **Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB)** Eylül ayında da **kamu iktisadi teşekküllerine döviz satışı gerçekleştirmedi.**
- Türkiye'de **elektrikli otomobil satışları**, Ocak-Ağustos 2022'de geçen yılın aynı dönemine göre **yaklaşık 3 kat artışla 3 bin 283'e yükseldi.**
- **Trafiğe kayıtlı taşıt** Ağustos'ta aylık bazda **geriledi.**
- **Ticari kredi komisyonlarına sınırlama** geliyor
- **Tarımsal girdi enflasyonunda yükseliş** sürüyor.
- Ipsos tarafından yapılan iki araştırma, ülkede **10 kişiden sekizinin alım gücünün düştüğünü** ortaya koyarken, enflasyonun hem Türkiye'de hem de küresel olarak artacağı öngörüsünün hakim olduğunu gösterdi. Türkiye'de **yurtaşlar üç ay öncesine göre gıda harcamalarına daha çok para ayırdığını, alışkın olduğu markalar yerine market markası ya da markasız ürünleri tercih ettiğini, promosyonları takip ettiğini** belirtti.
- **İmalat PMI** Eylül'de **46,9** düzeyinde gerçekleşerek sektördeki **daralmanın yedinci aya taşındığını** gösterdi.

YURT İÇİ GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- Hazine, Ekim, Kasım ve Aralık aylarında toplam 117 milyar TL iç borç servisine karşılık, 117,2 milyar TL'lik iç borçlanma yapılması planlıyor.
- IMF, küresel gıda krizinin ithalat maliyetlerini artırması konusunda uyardı.
- İsveç Türkiye'ye silah ambargosunu kaldırdı.
- Dünya Altın Konseyi'nin verilerine göre Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) altın rezervlerine Ağustos ayında da 9 tonluk ekleme yaptı. Böylelikle rezervler 2020 yılı ikinci çeyreğinden bu yana en yüksek seviyeye çıktı.
- Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) Türkiye için 2022 büyüme tahminini yüzde 2'den yüzde 4,5'e yükseltti. Banka değerlendirmesinde Türkiye ekonomisi için artan cari açık ve kısa vadeli dış borcun temel kırılganlıklar olarak tanımlandığına dikkat çekti.
- S&P, Türkiye ekonomisinin bu yıla ilişkin büyüme tahminini %5,2'ye, gelecek yıla ilişkin büyüme tahminini ise %2,8'e yükseltti.
- Merkezi yönetim brüt borç stoku 3 trilyon 651,4 milyar lira oldu.
- Süt tozu ihracatına kısıtlama getirildi.
- Yabancı ziyaretçi sayısı Ağustos'ta yıllık yüzde 58,3 arttı.

YURTDIŞI GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- OECD küresel büyüme tahminini 2022 yılı için değiştirmeyerek %3 düzeyinde tutarken, 2023 yılı tahminini %2,8'den %2,2'ye indirdi.
- **Avrupa Merkez Bankası** tarihinde **ilk kez 75 baz puanlık faiz artışı** kararı aldı. AMB Başkanı Christine Lagarde büyümeye yönelik risklerin aşağı, **enflasyona yönelik risklerin yukarı yönlü** olduğunu belirtti.
- **Avustralya** faizi **9 yılın zirvesine** çıkardı. Avustralya Merkez Bankası (RBA) politika faizini **25 baz puan artışla yüzde 2,60** seviyesine yükseltti. Böylelikle ülkede politika faizi **2013 yılından bu yana en yüksek seviyeye** yükseldi.
- Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin **kısmi seferberlik** ilan etti ve petrol fiyatları sıçradı. ABD ham petrolü yüzde 3'e yakın yükselişle 86 doların, Brent petrol yüzde 2 artışla 93 doların üzerini gördü.
- **Rus borsası** Devlet Başkanı Putin'in '**kısmi seferberlik**' ilanı sonrası **gerilemeye** devam etti.
- **Rusya'da kısmi seferberlik ilanı uçak biletlerine talebi artırdı.**
- **Fed'den 3. kez politika faizini 75 baz puan artırırken**, faiz artışlarının devam edeceğini öngördü.
- **İngiltere'de faizler 14 yılın en yüksek seviyesine çıktı.** İngiltere Merkez Bankası enflasyonla mücadele kapsamında politika faizini **50 baz puan artırarak yüzde 2,25'e çıkardı.**
- **Güney Afrika'dan 75 baz puanlık faiz artışı**

YURTDIŞI GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- Bank of America stratejistlerine göre, ABD piyasalarındaki fonlar, nakit elde etmek için **daha fazla varlık satarak satış dalgasını daha da hızlandırma riski** yaratıyor.
- Avrupa Birliği (AB), Rusya-Ukrayna savaşının başlamasından bu yana **Rus oligarkların AB ülkelerinin dondurduğu varlıklarının toplam değerinin 14 milyar 600 milyon euroyu** bulunduğunu açıkladı.
- Denetim ve danışmanlık şirketi EY'nin raporuna göre, makroekonomik zorluklar ve artan oynaklık halka arzlarda düşüşe yol açmasının nedeniyle **dünya genelinde halka arz sayısı**, 2022'nin Ocak-Eylül döneminde bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla **yüzde 44 azalışla** 992 olarak gerçekleşti.
- ABD Merkez Bankası'nın enflasyonu düşürme çabalarına rağmen Fed'in yakından takip ettiği enflasyon göstergesi Ağustos'ta da yükselişini sürdürdü. PCE fiyat endeksi %0,3 ile tahminlerin üzerinde arttı. **PCE yıllık bazda da %6,2 arttı** ve Fed'in %2'lik hedefini aştı.
- Putin, Donetsk, Luhansk, Herson Zaporijya'nın **ilhakını** resmen açıkladı.
- **ABD** yönetimi, Rusyanın Ukrayna'nın "**ilhak**" kararını kınayarak yüzlerce Rus şahıs ve kuruluşa **yaptırım kararı** aldı.
- **Çin** zor günler yaşayan emlak sektörünü canlandırmak adına ilk kez ev alacaklar için konut kredi faizlerini düşürme ve son bir yıl içinde evini satmış olup yeni ev alanlara gelir vergisi iadesi gibi teşvikleri içeren yeni bir **destek paketi** açıkladı.

YURTDIŞI GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- **İsviçre'de 8 yıldır süren negatif faiz dönemi kapandı.** İsviçre Merkez Bankası politika faizini 8 yıldan sonar eksi yüzde 0,25'ten yüzde 0,50'ye çekti.
- Otomotivin devlerinden **Honda** Japonya'daki iki fabrikada **üretimi yüzde 40**, **Toyota** da Japonya'daki yedi fabrikada 10 hat için **12 güne** kadar **üretimi askıya alacağını** duyurdu.
- **Norveç**, 2007'de **Rusya** ile imzaladığı vize anlaşmasını, Rusya ile Ukrayna arasındaki savaş gerekçesiyle **askıya aldı**.
- **ABD Merkez Bankası (Fed)**, **politika faizini 75 baz puan artırarak yüzde 3-3,25 aralığına yükseltti**. Fed faiz kararı haftasında en çok değer kaybeden para birimi **Polonya zlotisi** oldu.
- **Çin Merkez Bankası gösterge kredi faiz oranını değiştirmede.**
- **Ham petrol fiyatı**, birçok ülkede yapılan faiz artışlarının küresel enerji görünümüne ilişkin beklentileri kötüleştirilmesi sebebiyle **tekrar düşüşe geçti**.
- Uluslararası Finans Enstitüsü, pandemi sonrası **yavaşlayan ekonomik büyümenin borç oranlarını artırdığını** ve dolayısıyla gelecek senelerde **şirket iflaslarında büyük bir artış** olacağını belirtti.
- **Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standard & Poor's (S&P)**, **Almanya'nın** uzun ve kısa vadeli döviz ve yerel para birimi cinsinden kredi notlarını **"AAA/A-1+" olarak teyit etti, kredi notu görünümünü "durağan" olarak korudu**.

YURTDIŞI GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- **Morgan Stanley** : "dolardaki yükseliş krizin habercisi"
- **Roubini**: ABD ekonomisinde sert bir iniş ve 2023 boyunca sürecektir uzun ve çirkin bir resesyon...
- **Avrupa'da resesyon riski 2 yılın zirvesinde**
- JPMorgan modellemesine göre, S&P 500 endeksi **yüzde 92'lik bir resesyon olasılığına** işaret ediyor. Söz konusu oran Ağustos ayında yüzde 51 civarındaydı.
- Dünya Bankası Başkanı David Malpass, eurodaki zayıflama ve yüksek enflasyonun Avrupa'da **resesyon** olasılığını artırdığını ifade etti.
- Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) Genel Direktörü, göstergelerin iyi olmadığını ve yaşanan krizler nedeniyle dünya ekonomisinin **resesyona** doğru ilerlediğini belirtti.
- Deutsche Bank: "İngiltere'de işsizlik önemli ölçüde artacak ve **sancılı bir resesyon** olacak".
- IMF Başkanı Georgieva: "**Resesyon riskleri artıyor**".
- **Fitch**, Euro Bölgesi ve İngiltere'de **resesyon** bekliyor.
- **Bundesbank**: Ufukta **resesyon ve çift haneli enflasyon** var.
- **Euro Bölgesi**'nde ekonomik güven **2020'den beri en düşük seviyede**.

YURTDIŞI GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ortak yayınladıkları klavuzda **depresyon ve anksiyete nedeniyle yılda tahmini olarak 12 milyar işgünü kaybedildiği ve küresel ekonomiye 1 trilyon dolara mal olduğunu** belirtilerek, çalışma yaşamında ruh sağlığı sorunlarıyla mücadele için yeni önlemler alınması çağrısı yaptı.
- Tayland Merkez Bankası **14 yılın zirvesindeki enflasyonu** dizginlemek için politika faizini 2. toplantıda da artırdı. Tayland Merkez Bankası politika faizini **25 baz puan artışla yüzde 1'e yükseltti**.
- **Meksika Merkez Bankası**, politika faizini tahminlere paralel olarak **3. kez 75 baz puan artırarak yüzde 9,25 seviyesine çıkardı**.
- **İsveç'te beklentiden daha sert faiz artışı**
- **İsveç Merkez Bankası politika faizini 1 puan artışla yüzde 1,75 seviyesine çıkararak** piyasa beklentilerinden daha **agresif bir sıkılaştırma** adımı attı.
- ABD 10 yıllık tahvil getirileri **14 yılın zirvesini** gördü.
- **İsviçre Merkez Bankası (SNB) Yön. Kur. Üyesi Maechler: "Enflasyonu aşağı getirmeye kararlıyız"**.
- **AMB Başkanı Lagarde: 'faiz artışlarına devam' . AMB Başekonomisti Lane: Faiz artırımları gelecek yılın ilk çeyreğinde de devam edecek.**

YURTDIŞI GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- **Japonya** 24 yıl sonra **ilk kez yine müdahale etti.**
- **Toyota, Rusya'daki fabrikasını kapattı.**
- **ABD'de işsizlik maaşı başvuruları tarihi düşük seviyelerde.**
- **Çin'den ABD'ye "soğuk savaş" uyarısı.**
- **ABD'de iş dünyası aktivitesi 3. ayda da daraldı.**
- **ABD ham petrolü Ocak'tan beri ilk kez 80 doların altında.**
- **ABD'de 2. el konut satışları 7. ayda da düştü.**
- **Buğday,** Rusya Devlet Başkanı Putin'in işgal edilen Ukrayna topraklarını ilhak etme sözü vermesinin yarattığı **gerilim ve** Karadeniz tahıl koridoru üzerinde yarattığı **belirsizlik nedeniyle** Mart ayından bu yana **en büyük yükselişini yaşadı.**
- **Lagarde: AMB'nin faiz oranlarını büyümeyi sınırlayacak bir seviyeye yükseltmesi gerekebilir.**
- **AMB/Muller: Faizler, ekonomiyi yavaşlatacak seviyenin çok altında.**
- **Arjantin ekonomisi beklentilerin üzerinde büyüdü:** ikinci çeyrekte GSYH geçen yılın aynı dönemine göre **yüzde 6,9 büyüme gösterdi.** Piyasa beklentisi büyümenin yüzde 6,5 olacağı yönündeydi.
- **ABD'de konut kredisi faiz oranı** 2008'den bu yana **ilk kez %6'yı aştı.**

YURTDIŞI GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- **JP Morgan: "ödeme aracı olarak kripto para birimlerine olan talep son 6 ayda düşüş gösterdi"**
- Ukrayna'da devam eden savaş ve faiz oranlarındaki artışın varlık sınıflarını ve kişisel servetleri eritmesine rağmen **küresel çapta milyoner sayısının artması** bekleniyor. Milyoner sayısının **en çok Çin'de artacağı** belirtiliyor.
- Çin'in Rus kömürü ithalatı beş yılın zirvesinde.
- **ABD'den Ukrayna'ya 1,1 milyar dolarlık savunma yardımı...**
- **Japonya'da çekirdek enflasyon 8 yılın zirvesine tırmandı.** Ağustos ayında çekirdek tüketici fiyatları geçen yılın aynı dönemine göre **yüzde 2,8 artarak** yaklaşık 8 yılın en yüksek seviyesine çıktı.
- **ABD, stratejik rezervden 10 milyon varil ham petrol satacak.**
- **Çin'in Boeing'e rakip uçağı C919 onay aldı.**
- **İsviçre, F-35A almak için ABD ile anlaştı.**
- **Biden: Çin'in saldırması halinde Tayvan'ı savunacağız.**
- Goldman ABD büyüme tahminini düşürdü: ABD'nin 2023'te yüzde 1,1 büyümesi bekleniyor.
- **UBS, Çin büyüme tahminlerini düşürdü. 2022 yılı için GSYH büyüme tahminini yüzde 3,0'dan yüzde 2,7'ye indiren UBS, 2023 için büyüme beklentisini de yüzde 5,4'ten yüzde 4,6'ya çekti.**

YURTDIŞI GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- **ABD bütçesi** Ağustos'ta 220 milyar dolar ile geçen yılın Ağustos ayına kıyasla **%29 açık verdi**.
- **Dünya Bankası** 2022 mali yılı için ülkelere **iklim değişikliği** için alacakları **tedbirlere** yönelik **31,7 milyar dolarlık rekor kaynak** sağladı
- Küresel çapta yaşanan **enerji krizi** sebebiyle **Asya'da kömür fiyatları rekor seviyelere ulaştı**.
- **Özbekistan Mir kullanımını askıya aldı**.
- **Almanların en büyük endişesi: Enerji krizi ve enflasyon**
- **Norveç, Rusya ile vize anlaşmasını askıya aldı**.
- **İspanya, zenginlere ek vergi** getirmeye hazırlanıyor.
- NATO, Çin'den Rusya üzerindeki etkisini kullanmasını istedi.
- **Katar Yatırım Fonu**, Güney Koreli ortaklarından bir bölüm hisse satın alarak, **Avrasya Tüneli projesine ortak oldu**.
- **İspanya** meclisi, **İsveç ve Finlandiya'nın NATO üyeliğini onayladı**.
- **ABD'de Michigan Üniversitesi**nce ölçülen **tüketici güven endeksi**, **Eylül'de aşağı yönlü revize edilerek 58,6** oldu.
- Ukrayna Devlet Başkanı Vladimir Zelenskiy, ülkesinin NATO'ya hızlandırılmış katılım başvurusunu imzaladı.

YURTDIŞI GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- DSÖ Covid-19'un yeni bir varyantı ortaya çıkmazsa, salgının yakında bitebileceğini söyledi.
- Fransa'da enerji krizi tavukçuluğu vurdu
- **Uluslararası Yenilenebilir Enerji Ajansı (IRENA) ve Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO): "enerji krizi ve salgına karşın yenilenebilir enerji alanında 700 bin yeni istihdam yaratılarak, küresel çapta bu alanda çalışan sayısının 12,7 milyona ulaştı"**
- **Avrupa Birliği (AB)** üyesi ülkeler, enerji krizine karşı elektrik talebinin zorunlu düşürülmesi, ucuz maliyetli elektrik üreticilerinin gelirlerinin sınırlandırılması ve fosil yakıt üreticilerinden katkı alınmasını içeren **tedbirler**de anlaşma sağladı.
- **Japonya Merkez Bankası (BOJ)** tahvil getirilerinin küresel piyasalardaki dalgalanma nedeniyle yükseldiği ortamda **düzenli tahvil alım miktarını artırdı**. Bankanın Ekim-Aralık döneminde alımlarını daha da artırması bekleniyor. Banka 5-10 yıl vadeli Japon devlet tahvili alımlarını 500 milyar yenden 550 milyar yene (3,8 milyar dolar) yükseltti.
- **Hindistan Merkez Bankası** politika faizini beklentiler doğrultusunda **50 baz puan artışla yüzde 5,90** seviyesine çıkardı.
- **Filipinler ve Endonezya'da faiz artışı**.
- **ABD'de GSYİH** ikinci çeyrek için **aşağı yönlü yüzde 0,1** olarak revize edilirken, kişisel ve genel bazda **GSYİH oranları negatife dönerek ekonomide zayıflığa işaret etti**.

YURTDIŞI GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- **Euro Bölgesi**'nde enflasyon eylülde **%9,1'den %10'a yükselerek rekor tazeledi**. Bloomberg'in anketine katılan ekonomistlerin medyan tahmini %9,7'ydi.
- DSÖ Covid-19'un yeni bir varyantı ortaya çıkmazsa, salgının yakında bitebileceğini söyledi.
- **İngiltere Merkez Bankası** uzun vadeli tahvillerde **geçici alım** yapacak.
- **Gazprom: Rusya, Ukraynalı Naftogaz'a yaptırım uygulayabilir**.
- **Avrupa'da doğalgaz fiyatı arttı**.
- **Çin'den Cezayir'in BRICS üyeliğine destek**.
- **ABD Merkez Bankası (Fed) Başkanı Jerome Powell: "olağan dışı bir dizi ekonomik aksaklıkla uğraşıyoruz, politika yapıcılar olarak araçlarını kullanmaya kararlıyız"**.
- **Çinli otomotiv şirketi Geely, İngiliz lüks otomobil üreticisi Aston Martin Lagonda'ya ortak oldu**.
- **Euro Bölgesi'nde enflasyon** eylülde **%9,1'den %10'a yükselerek rekor tazeledi**. Bloomberg'in anketine katılan ekonomistlerin medyan tahmini %9,7'ydi.
- Fed cephesinden **agresif bir faiz artışı** geleceği yönündeki beklentiler **Bitcoin'i iki yılın en düşük seviyesine** çekti.
- Avrupa Parlamentosu'ndan, AB ülkelerinde asgari ücreti yükseltme sinyali...

YURTDIŞI GELİŞMELER

Kaynak:

Bloomberg HT

- **Japonya'da** Ağustos ayının ilk 10 gününde **ticaret 668,6 milyar yen açık verdi.**
- **İsveç:** "Kuzey Akım'da sızıntı sayısı dörde çıktı". İsveç, Kuzey Akım'daki gaz sızıntıları ile ilgili soruşturma başlattı.
- **Çin'de imalat sektörü PMI,** Eylül ayında Ağustos ayındaki 49,4 puandan **50,1 puana çıktı.** Beklenti imalat PMI'nın 49,6 puan seviyesinde gerçekleşeceği yönündeydi.
- **Fed** Başkan Yardımcısı Lael Brainard **enflasyonla mücadeleden erken vazgeçmemek konusunda uyardı.**
- **Hollanda'da enerji krizine karşı yeni önlemler alındı.** Hollanda'da 1 Ocak 2023'ten itibaren **enerji ücretlerinde tavan fiyat** uygulamasına gidilecek.
- **Almanya'daki hastaneler enerji kriziyle boğuşuyor.**
- **Moskova Borsası, İngiliz sterlini ile işlem yapmayı sonlandırıyor.**
- **İspanya doğalgazda vergi indirdi.**
- Saxo Bank Emtia Strateji Müdürü Ole Hansen: "**Bakırın** bilhassa önümüzdeki yıl **yukarı yönlü hareket** edeceği görüşündeyiz. Piyasalar, **merkez bankalarının enflasyonu kontrol altına alabilme yeteneğini sorgulamaya** başlayabilir. Bu da **altını hareket ettirebilir**".
- **ABD'de 10 yıllık reel getiri 2011'den beri en yüksek seviyede**

İktisat Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (İPUAM)

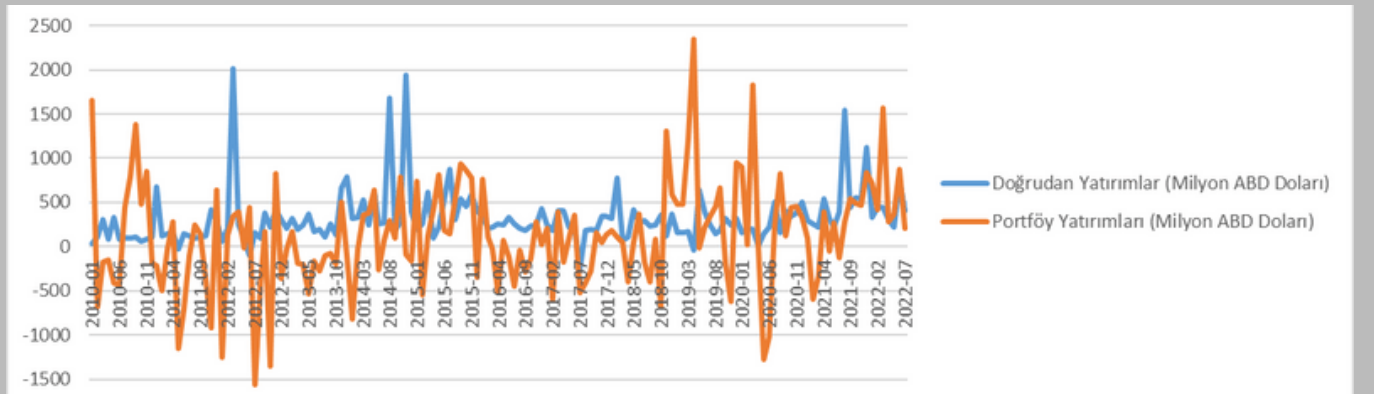
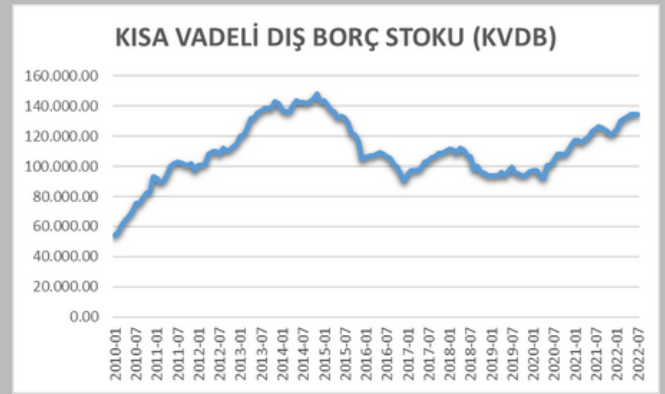
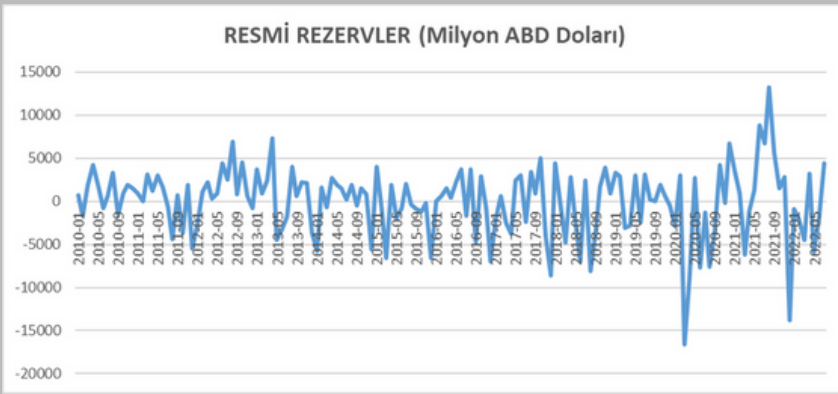
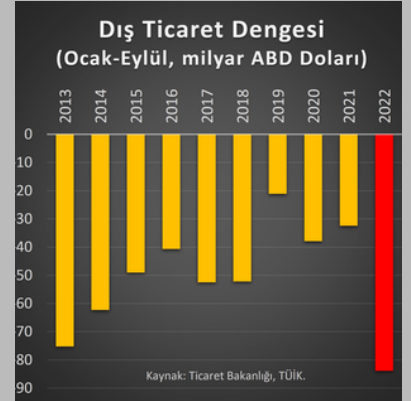
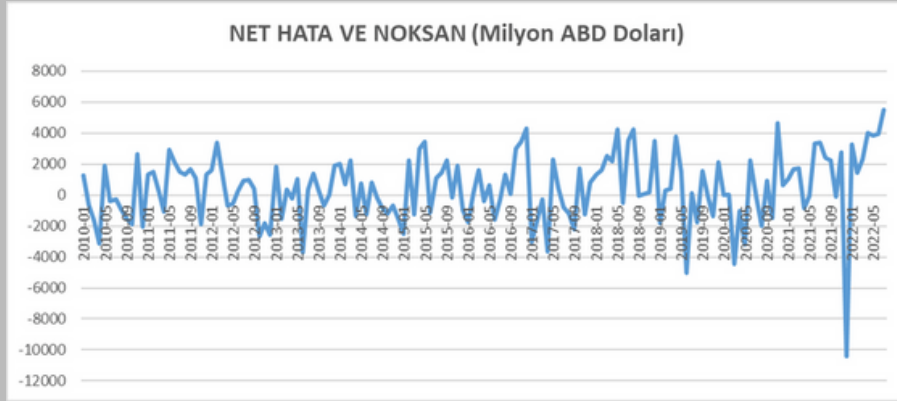
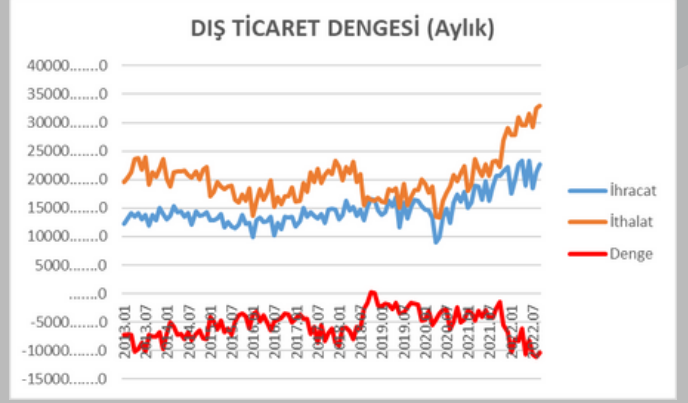
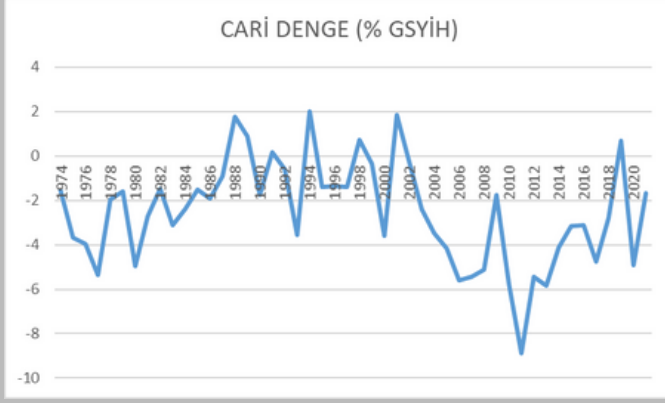
VERİLER

Veri	Önceki	
Ekonomik Güven Endeksi	94.3 (Ağustos 2022)	
Tüketici Güven Endeksi	72.4 (Eylül 2022)	72.2 (Ağustos 2022)
Kapasite Kullanım Oranı (KKO)	76.7% (Ağustos 2022)	78.2% (Temmuz 2022)
GSYİH Büyüme Hızı (%)	7.6% (II. Çeyrek)	7.5% (I. Çeyrek)
GSYİH, Cari Fiyatlarla (Milyon TL)	3.418.967	2.507.577
GSYİH, Cari Fiyatlarla (Milyon USD)	219.335	180.610
Cari Açık (Milyon ABD Doları)	-4.010	-3.492
Cari Açık/GSYİH (Yıllık)	(-) 1.6796 (2021)	(-) 4.9360 (2020)
Net Hata Noksan	5.473	3.969
Resmi Rezervler	4.423	-1.960
Doğrudan Yatırımlar	406	751
Portföy Yatırımları	207	870
Dış Ticaret Dengesi (Milyon ABD Doları)	-10.384	-11.194
Dış Borç (Milyon ADB Doları)	181.990 (Temmuz 2022)	182.537 (Haziran 2022)
Enflasyon (TÜFE) (TÜİK)	79.6	78.62
Enflasyon (Yİ-ÜFE) (TÜİK)	144.61	138.31
Enflasyon (TÜFE) (ENAG)	181.37% (Ağustos 2022)	176.04% (Temmuz 2022)
MB Politika Faizi	12% (22.09.2022)	13% (18.08.2022)
TCMB Ortalama Fonlama Faizi ve Toplam Fonlaması	12.7% (23.09.2022)	13% (25.08.2022)
İşsizlik Oranı (Yıllık)	12 (2021)	13.20 (2020)
İstihdam Oranı	30.608	30.756
İşgücüne Katılım Oranı	52.60	53.10
Kadın İşsizliği	14.85 (2020)	16.41 (2019)
Genç Nüfusta İşsizlik Oranı (15-24 yaş) (Toplam)	21.10%	
Genç Nüfusta İşsizlik Oranı (15-24 yaş) (Kadın)	26%	
Genç Nüfusta İşsizlik Oranı (15-24 yaş) (Erkek)	18.50%	
Yoksulluk Oranı	8.53 (%) (2021)	8.89% (2020)
Küresel Politika Belirsizliği	262.07 (Ağustos 2022)	
Reel Kesim Güven Endeksi	100.04	
AÇLIK Sınırı (TÜRK-İŞ)	7245 TL (Eylül 2022)	6890 TL
YOKSULLUK Sınırı (TÜRK-İŞ)	23600 TL	22442 TL
Bekâr Bir Çalışanın Aylık Yaşama Maliyeti (TÜRK-İŞ)	9470 TL	9000 TL

İktisat Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (İPUAM)

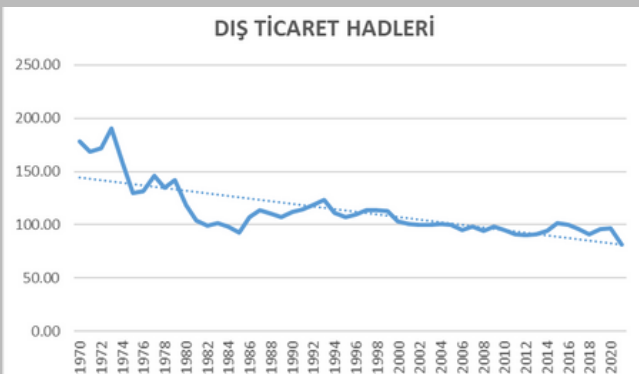
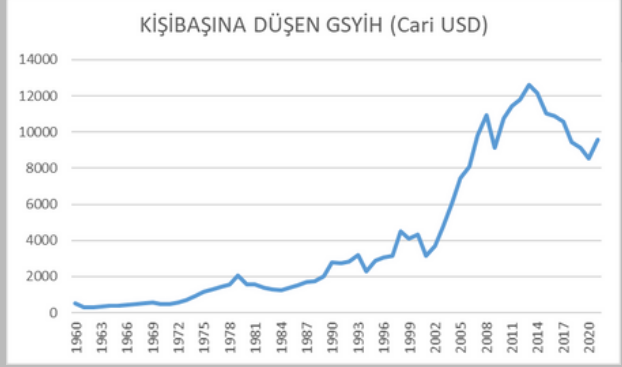
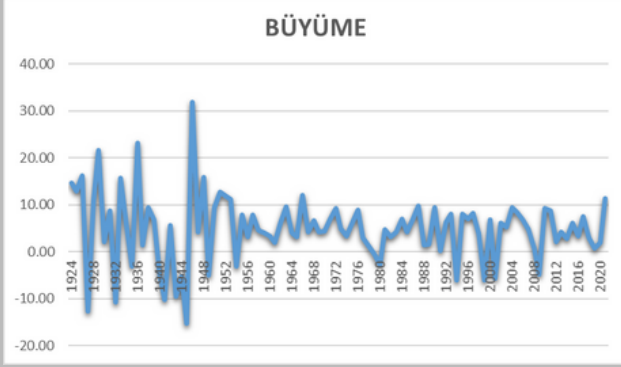
GRAFİKLER

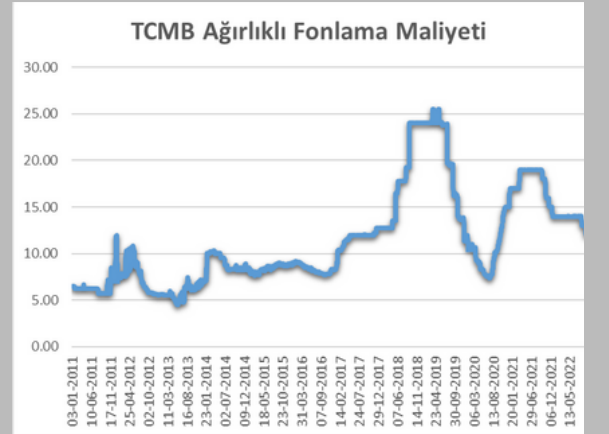
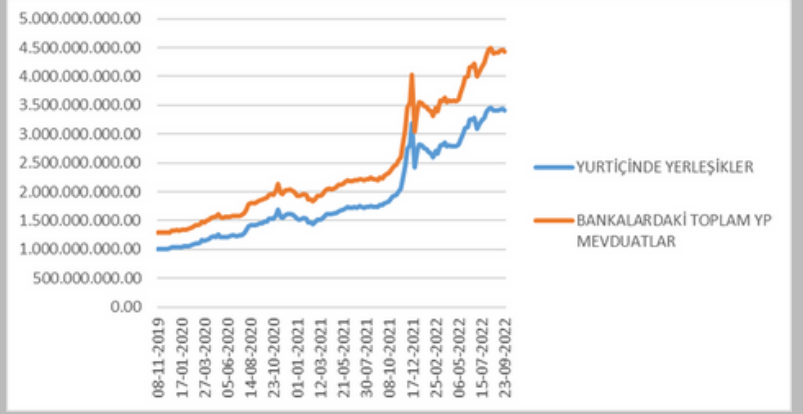
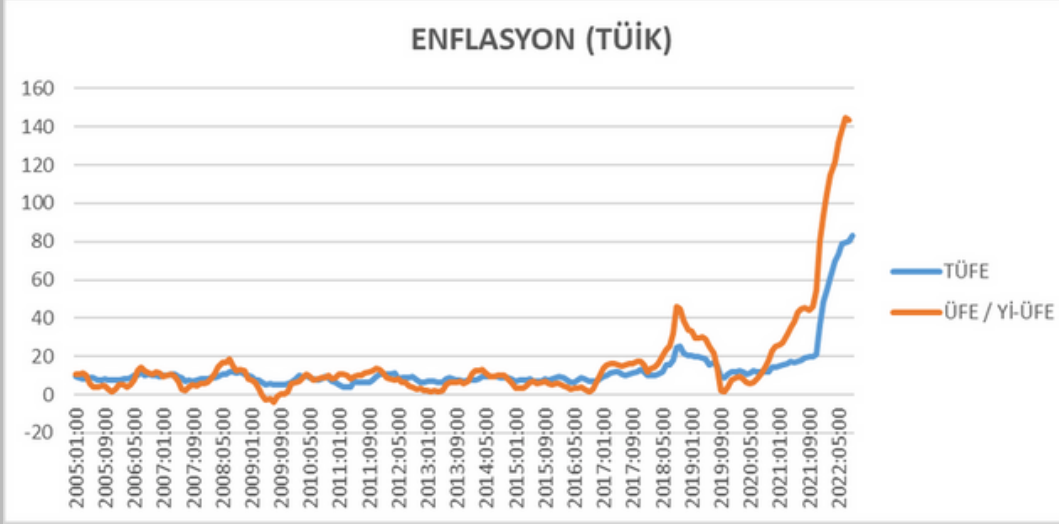
İktisat Politikaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (İPUAM)

GRAFİKLER

GRAFİKLER

İPUAM

BİLGİ GÜÇTÜR!

BACON

ipuam.gelisim.edu.tr adresimizden bize ulaşın.